

JAARVERSLAG 2021

J. Dujardinstraat 8 - 12
1070 Anderlecht
RIZIV 828 505 69 101
Tel: 02 522 32 87
www.medikuregem.be

Inhoud

Voorwoord	3
Activiteiten	4
Individuele zorgverlening huisartsen en verpleegkundigen	4
Diëtist 4	
Maatschappelijk werk	4
Interculturele bemiddeling	5
BBBru – perinatale opvolging	6
BBBruParents	7
Groepswerkingen	8
Wijkcompost en Proper Kuregem	11
Plan Goujons : Een nieuw geïntegreerd welzijns- en gezondheidscentrum voor Kuregem & Biestebroek	12
Stuurgroep geestelijke gezondheid	12
Corona- en andere vaccinaties	12
Intern samenwerken	13
Opleidingspraktijk	13
Organisatie	15
Wijkgezondheidscentrum	15
...in de wijk Kuregem	15
Patiëntenpopulatie	17
Medewerkers	17
Bestuur	19

Voorwoord

“Medikuregem goeiedag – bonjour”. 2021, het jaar dat de telefoon nooit zweeg.

Als eerstelijns zorgorganisatie, die toegankelijkheid hoog op haar agenda zet, zagen we het belang van een goedwerkend meertalig onthaalteam nooit zo duidelijk als in dit 2de coronajaar. Het is even belangrijk als de kwaliteit van het team daarachter, als het samenspel tussen beide en als de erkenning die patiënten ons hier dagelijks voor teruggeven.

“Medikuregem is voor mij de plaats waar ik al mijn zorgen kan wegnemen, niet alleen gezondheid.”

Dankzij een stevig team, goede infrastructuur, de forfaitfinanciering en een ondersteunend bestuur, konden we onze rol in de eerstelijnsgezondheidszorg ten volle opnemen in een door corona beheerst jaar. Het vroeg soms wat creativiteit om alle activiteiten maximaal te laten doorgaan, doorzetting om die extra telefoonconsultaties tot een goed einde te brengen, extra inzet door bijvoorbeeld de ontubbeling van groepswerkingen, of extra soepelheid omdat de eetruimte weer werd ingenomen door één of andere groepswerking of omdat patiënten verspreid in de gangen wachten en soms verdwalen, of extra uren om de collega's die beurtelings een weekje corona uitzieken, of even langer uit zijn, te vervangen of om een nieuwe collega in te werken

We bleven inzetten op gepaste manieren van zorg en samenwerken, inclusief de groepswerkingen die ten volle deel uitmaken van onze basis eerstelijnsgezondheidszorg, inclusief stages, inclusief interdisciplinair overleg, inclusief de grote uitdagingen inzake geestelijke gezondheid,

2021 zullen we ook herinneren als het jaar dat Medikuregem zich engageerde om het voortouw te nemen in de ontwikkeling van een nieuw “geïntegreerd welzijns- en gezondheidscentrum” in Kuregem, onder de werktitel ‘plan Goujons’. Katrien Van Remortel werd aangeworven als projectcoördinator. Dit was ook de aanzet voor versterkte investering in samenwerking met lokale partners, onder andere door het ‘huisvesten’ van een ‘RAQ’ (relais d’action de quartier). Het BBBru project kreeg uitbreiding naar BBBru parents.

Het bestuur nam afscheid van enkele pioniers van 't eerste uur en het vernieuwd bestuur startte een nieuw beleidsplanproces op dat onze organisatie richting moet geven in haar verdere ontwikkeling.

Marieke Wils (20ste huisarts in opleiding) vervoegde het artsenteam ter vervanging van Dagmar Deboeck en ter voorbereiding van het afscheid van Jo Butaye in 2022. Die liet alvast een mooi artikel na in Bruzz: [Jo Butaye 42 jaar huisarts in Kuregem.](#)

We namen afscheid van 12 jaar vaste waarde verpleegkundige-diabeteseducator Diane Sucaet en mochten Saphia Hauriqui opnemen in het verpleegteam, die onmiddellijk de opleiding diabetes-educator startte. Ook Redouane Ben Driss, vaste waarde als eerstelijnspsycholoog, moesten we missen. We troffen de voorbereidingen voor de opstart Nora Koraichi als psycholoog in het team vanaf 2022. We versterkten de ‘ondersteunende dienst’ met Leen Gordts en ook de versterking van het onthaal met Habibata Bah kwam niets te vroeg.

Dank je wel aan iedereen die meebouwt aan MediKuregem, als teamlid, als bestuurder, als betrokken patiënt en/of buurtbewoner, als vrijwilliger, als partner, ...

Activiteiten

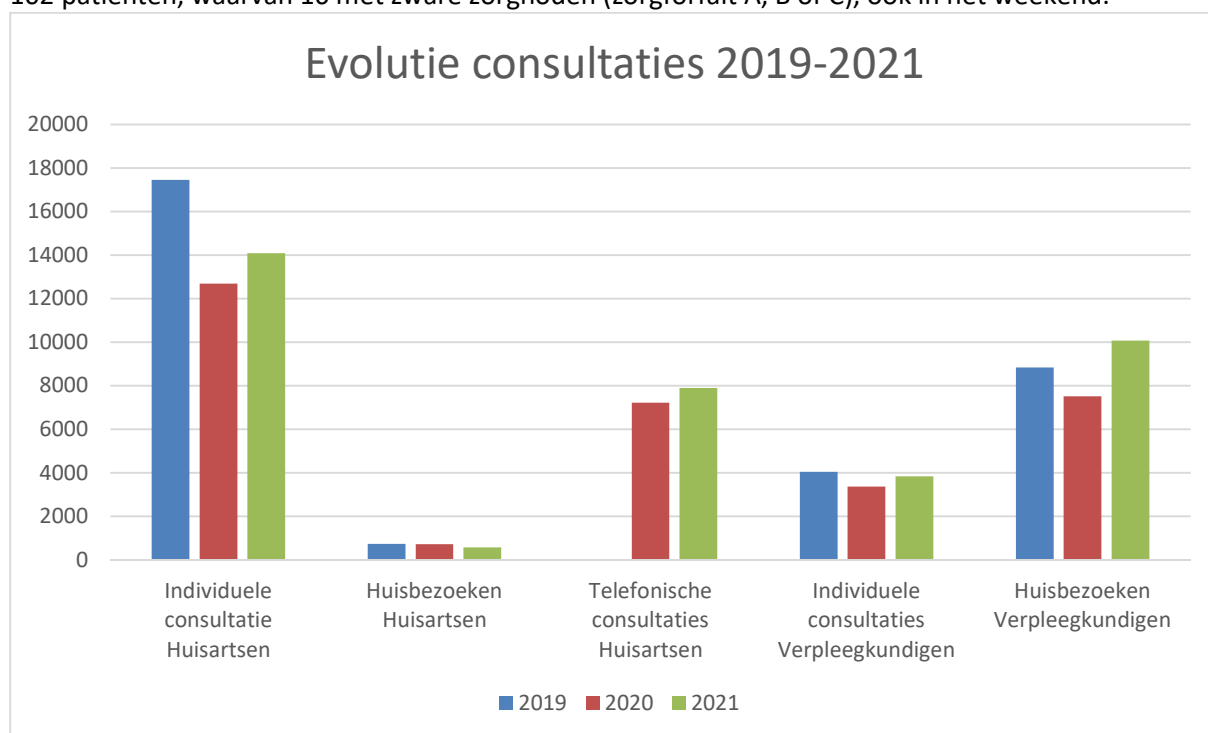
Individuele zorgverlening huisartsen en verpleegkundigen

In 2021 stonden de huisartsen en verpleegkundigen in voor 36.508 individuele (geregistreerde) consultaties, telefonische consultaties en huisbezoeken. Gemiddeld 145 per werkdag, 8,15 per patiënt. (4482 patiënten).

De telefonische consulten werden een belangrijk onderdeel van de dagelijkse praktijk, permanent was hiervoor 1 of 2 huisartsen vrijgesteld. Dagelijks zagen 56 mensen een huisarts, hadden 31 een telefonische consultatie en kwam de huisarts bij 2,3 patiënten op huisbezoek.

Het verpleegteam in Medikuregem verzorgde dagelijks gemiddeld 15 mensen.

De thuisverpleegkundigen (vooral De Schakel), stonden in voor meer dan 10.000 huisbezoeken bij 102 patiënten, waarvan 16 met zware zorgnoden (zorgforfait A, B of C), ook in het weekend.

Diëtist

144 mensen werden opgevolgd door de diëtist, goed voor 540 raadplegingen en 8 huisbezoeken. De diëtist organiseerde ook 5 kookgroepen, samen goed voor 31 deelnemers.

Daarnaast speelt ze een belangrijke rol in de samenwerking met partnerorganisaties.

Maatschappelijk werk

De maatschappelijk werker verzorgde 529 patiëntencontacten, waarvan 52 op huisbezoek, 4 begeleidingen naar andere dienstverlening, enkele teleconsulten.

Het was moeizaam werken in corona-tijden door de moeilijke toegang tot belangrijke dienstverleners zoals OCMW, mutualiteiten en huisvestingsmaatschappij.

Interculturele bemiddeling

MediKuregem is een Nederlandstalige organisatie in een zeer diverse wijk. De zorgverleners werken dan ook in meerdere talen. Elke zorgverlener beheerst minstens Nederlands, Frans en Engels. Afhankelijk van de eigen kennis wordt ook Berbers, Turks, Spaans, Duits, ... ingezet.

Voor Turks hebben we een intercultureel bemiddelaar in het team. Haar rol is om de taal- en cultuurbarrières, die soms bestaan tussen zorgverleners en patiënten, zoveel mogelijk te overbruggen.

Zij kan zowel voor de Turkse als voor Bulgaarse patiënten bemiddelen. Die laatste groep groeit en heeft meer ondersteuning nodig dan de Turkse. Bij de Turken heb je kinderen die de taal spreken en die bv de brieven kunnen lezen maar de Bulgaren nog niet, omdat ze nieuwkomers zijn. Ook zij werkte meer telefonisch dan buiten corona-tijden.

Aantal interventies intercultureel bemiddelaar 2021

	Turken	Bulgaren	Totaal
Telefonisch bericht	83	210	293
Huisarts	95	109	204
Maatschappelijk werker	3	70	73
Diëtiste	25	31	56
Psycholoog	1	10	11
Telefonisch tolken	6	3	9
Overleg met hulpverlener	1	4	5
Beweegcoach	0	4	4
Ondersteunend gesprek	3	0	3
Intakegesprek	1	2	3
Vroedvrouw	0	2	2
Verpleegkundige	0	1	1
Diabeteseducator	0	1	1
TOTAAL	218	447	665

Voor andere talen wordt er een beroep gedaan op “moovi-tolk” (videotolken van de federale overheid) of wordt occasioneel een collega ingeschakeld. Doordat meerdere collega’ het Berbers beheersen, was het niet meer nodig een Berbers intercultureel bemiddelaar in het team te hebben. Doordat de diëtist tijdelijke vervangen werd door een Turkssprekende collega, verschoof ook de nodige inzet rond taalondersteuning.

BBBru – perinatale opvolging

[BBBru.be](https://bbbru.be)

Prenatale zorg: zorg tijdens de zwangerschap

De medische prenatale consultaties worden hoofdzakelijk door de BBBru-vroedvrouwen Caroline en Catherine gedaan, af en toe versterkt door collega An, ook vroedvrouw.

Patiënten worden meestal doorverwezen door andere zorgverleners. De vroedvrouwen luisteren in een eerste contact naar de noden en dan kunnen de patiënten zelf kiezen welke manier van zorg zij aangaan. Ongeacht waar patiënten (medisch) worden opgevolgd zullen de vroedvrouwen hen altijd aanmoedigen om naar de groepssessies te komen.

Hoewel de registratie van het vroedvrouwenteam nog moeilijk 'exploiteerbaar' is, schatten we het aantal individuele consulten op 500 en het aantal telefonische contacten op 250.

De BBBru-Groepen

Er waren drie zwangerschapsgroepen in 2021. Omwille van covid konden ze niet volledig volgens de echte Centering pregnancy® principes plaatsvinden (geen 9 prenatale sessies, nieuwe deelnemers na een aantal sessies, ook mensen die hun prenatale opvolging in het ziekenhuis deden....).

BBBru omvat echter veel meer dan enkel de Centering Pregnancy groepen. Er wordt zeer veel flexibiliteit van de vroedvrouwen verwacht en er komt heel wat psychosociaal werk bij kijken. De vaak kwetsbare doelgroep zorgt voor extra uitdagingen. Het team gaat voor kwaliteit op maat van elk individu dat deelneemt aan onze groepsmomenten of zorg. Mensen zien openbloeien en groeien is waar ze het voor doen!

Multidisciplinaire samenwerking – psychosociale zorg

In 2021 werd de multidisciplinaire samenwerking versterkt door een structureel overleg elke twee weken met huisarts Sarah Swannet. Dit helpt om een aantal medische verwijzingen efficiënter te doen en komen bepaalde casussen aan bod.

Dit overleg leidde onder andere tot een ontmoeting met Dokter Belhomme en Madame Benedicte Goubeau (Verantwoordelijken voor de moeder en kindzorg in St. Pieter) om de samenwerking met het Sint-Pieter ziekenhuis efficiënter te maken, bijvoorbeeld door uitwisseling van protocollen en rechtstreekse telefoonnummers/emailadressen.

Omdat de vroedvrouwen vaak in contact komen met complexe casussen en het aanbod aan ondersteuning inzake geestelijke gezondheidszorg te beperkt is, gingen ze zelf op zoek naar ondersteuning. Ze vonden zeer waardevolle intervisie door An-Sofie van Parijs (broedvrouw.be) en legden contacten met Hermes Plus en Brustars. Ze blijven hun weg zoeken in het sociale landschap op zoek naar ondersteuning op maat van de patiënten.

Permanentie in het huis der gezinnen

De samenwerking met het Huis der Gezinnen werd herzien. De woensdagpermanentie werd vanaf oktober 2021 vervangen door een onthaal- permanentie door de BBBru-vroedvrouwen op dinsdag. Deze permanentie is gekoppeld aan de tweewekelijkse pre- en postnatale kiné of de pre en postnatale Yoga en de permanentie van het consultatiebureau, wat een betere samenwerking mogelijk maakt.

De tweewekelijkse pre- en postnatale kiné (vroeger een onderdeel van Kirikoe) wordt nog steeds met veel passie begeleid door kinésiste Anne Mertens.

Veel zwangere vrouwen/bevallen vrouwen hebben nood aan een moment voor zichzelf, ontspanning en contact met hun lichaam (en ongeboren baby). Daarom zochten we naar een mogelijke versterking van het aanbod en via huisarts Sarah kwam Yoga In Healthcare op ons pad.

Van postnatale zorg naar toeleiding

Zwangerschapsgroepen zijn niet zo eenvoudig samen te stellen. Het blijft een ‘moeilijke stap’ voor patiënten om zich te engageren voor een groepswerking oww verschillende redenen:

- Zwangerschap is fysiek en mentaal vaak een uitdagende periode, zeker als je weinig steun ervaart
- Het ziekenhuis blijft de meest evidente plaats voor veel mensen om hun zwangerschap op te volgen
- Psychosociale redenen zoals bijvoorbeeld prioritaire zaken die eerst aandacht vereisen, bijvoorbeeld huisvesting
- Corona
- Het onbekende
- ...

Toch geloven we sterk in de meerwaarde van de begeleiding in groep. Wij zien mensen echt groeien.

Op verschillende manieren werken we aan toeleiding van zwangeren naar de groepsessies.

In het verleden probeerden we in te zetten op wijkwerking, bekendmaking bij partners, ... maar dit gaf niet het gewenste resultaat en vergt enorm veel ‘onderhoud’ in de onderlinge relaties,

Daarom besloten we om de postnatale zorg niet meer te beperken tot de zwangeren die reeds prenataal werden opgevolgd, maar uit te breiden naar mensen die in Anderlecht wonen en contact met ons nemen. Zo hopen we

- Meer mensen toe te leiden naar onze parenting groepen (zie verder) op korte en lange termijn
- Mensen bekend te maken met onze groepsprojecten en zorg om eventueel bij een volgende zwangerschap bij ons te komen
- De samenwerking met de ziekenhuizen te verbeteren.

BBBruParents

[BBBruParents.be](https://bbbruparents.be)

Eind 2020 gaf door de Raad van Bestuur opdracht om te onderzoeken of er ingezet kon worden op een vervolgetraject van de zwangerschapsgroepen, namelijk ouderschapsgroepen volgens het principe van Group Care (Centering Pregnancy). Na een eerste verkenning door An Bruggeman, besloot het bestuur in februari 2021 om hierop verder te bouwen.

Het plan is om de ouders ook na de bevalling gedurende een aantal sessies samen te brengen voor de medische opvolging van hun baby en om ook hierbij sterk in te zetten op preventieve gezondheidsvoorlichting en het creëren van een netwerk voor de gezinnen. Uiteraard wordt voor de medische opvolging samengewerkt met ONE en Kind en Gezin, de experts op dit gebied. Doel is dat zij hun expertise rond vaccinatie, preventieve gezinsondersteuning, het ontwikkelingsonderzoek blijven inzetten voor de gezinnen tijdens het individuele moment dat voorzien wordt tijdens elke sessie. Daarnaast is er elke sessie tijdens het groepsgebeuren tijd om thema's die de ouders aanbelangen te bespreken en hun ook tijd te geven om elkaar beter te leren kennen en te ondersteunen door tips en tricks. Thema's die aanbod komen zijn: huilen en troosten, gezonde voeding, veiligheid, slapen en slaapritme, welbevinden van de ouders, ontwikkeling van de baby, ... Voor BBBru Parents werd halftijds een vroedvrouw vrijgesteld. Ze volgde een opleiding Group Care. Zij zet in op de bekendmaking van het project, doet de planning van de groepen, begeleidt de groepen samen met 1 van de andere vroedvrouwen, ... In de verlofperiodes ondersteunt zij de andere 2 vroedvrouwen bij de pre- en postnatale opvolging van de gezinnen. Doel is ook om in 2022 de wachten te kunnen verdelen onder de vroedvrouwen van Medikuregem én De Brug. Vooraleer echt te starten met de groepen, moest nog voorbereidend werk gebeuren: flyers maken, inzetten op verdere bekendmaking bij partnerorganisaties, een nieuw logo aanmaken, de website van BBBru uitbreiden voor de kersverse ouders en professionals. In eerste instanties werd beslist om de zwangerschapsgroepen te laten doorlopen in ouderschapsgroepen en pas in een latere fase (2022) in te zetten op het opstarten van nieuwe groepen.

Zo ging dan in september de eerste BBBru Parents groep van start met baby's geboren tussen eind juni en augustus. De sessies gingen door in Medikuregem (om de 4 weken, zoveel mogelijk gelijklopend met de consultaties van Kind en Gezin/ONE) omdat er zowel ouders zijn die opgevolgd worden door ONE als door Kind en Gezin. Medikuregem kan gezien worden als neutraal terrein voor beide organisaties, de ouders waren ook gewoon om in de zwangerschap hier samen te komen. De verpleegkundige van Kind en Gezin kwam elke sessie langs om de ouders en hun baby individueel te zien voor het ontwikkelingsonderzoek, eventuele vaccins en een kort gesprekje, indien nodig werd ook de arts van Kind en Gezin voor het individuele moment ingepland. Voor de verpleegkundigen van ONE was dit nog niet haalbaar, maar ze willen graag een sessie aansluiten om de manier van werken te leren kennen.

Daar zal dus in 2022 verder op in gezet worden, een goede samenwerking met beide organisaties.

Groepswerkingen

Wandeling

De wekelijkse wandeling kreeg tijdens COVID meer belang. Een sociale buitenactiviteit bleek extra zinvol in een tijd zonder veel sociale activiteiten. Omdat de nood groot was om mensen uit huis te doen komen, verhoogden we de frequentie naar 2 keer per week. Er werd ook meer aanklappend gewerkt: behalve een herinnerings-sms, worden meer mensen – zoals in andere groepen – opgebeld en gemotiveerd om te (blijven) komen.

De groep groeide aan, en ook de groepsbinding. Er ontstond, zoals in de andere groepen, meer zorg voor elkaar, en dat maakte de activiteit ook sterker. Van 2 à 3 mensen werd het een groep van een 10 à 15tal wandelaars. Ook tijdens regendagen kwamen mensen met paraplu wandelen.

“Voorheen deed ik mijn huishouden, nu wandel ik eerst en doe ik daarna met meer energie mijn huishouden”

“Ik ben blij om te komen wandelen. Als ik de sms krijg, stop ik met TV zien en ben ik blij dat ik buitenkom en beweeg”.

“We zijn een mooie gemengde groep”

We beslisten daarom ook na covid deze 2-wekelijkse frequentie te behouden.

De wandeling blijft ook een laagdrempelige instap voor nieuwe patiënten die nog niet deel uitmaken van een groepswerking. Via deze informele sociale contacten, krijgen ze ook de kans om kennis te maken met andere activiteiten en mensen in de wijk of in Medikuregem. Regelmatig worden nieuwe mensen door hun zorgverlener doorgestuurd, en contacteert de gezondheidspromotor hen om de drempel te verlagen. Opvolging door zowel gezondheidspromotor als zorgverlener (en het interdisciplinair overleg hierrond) helpt om de patiënten te motiveren om te blijven komen. Ook de beweegcoach speelt hierin een goede rol: enkele patiënten werden door hem gemotiveerd om te komen wandelen.

“Dankzij de coach ben ik komen wandelen, hij heeft mij veel gemotiveerd.”

“Ik wil wel eens komen wandelen. Iemand van de andere vrouwen kan mij dan ook vertellen over Cosmos, dat centrum interesseert mij wel en ik ken het nog niet.”

De diversiteit van de groep is een sterkte en wordt geapprecieerd als een mooie en veilige (want omkaderde) ontmoetingsplaats in de wijk. Dit vraagt van de gezondheidspromotor intensief opvolgen en aanklappen, én modereren/verbinden tijdens de wandeling zelf. Zodat meer kwetsbaren (in sociale vaardigheden, in ritme van stappen, ...) ook kunnen deel uitmaken, én er zorg voor elkaar ontstaat.

“Wie blijft er vandaag bij mevrouw? Zij stapt niet zo snel, het is belangrijk dat er iemand bij haar kan blijven.”

Zang en meditatie

De zanggroep lieten we, vanuit het belang voor de deelnemers (relaxatie, sociale contacten, ...), tijdens covid aangepast doorgaan: we trokken naar een grote zaal in de wijk en de externe bekendmaking lieten we los tijdens de strengere maatregelen. Tegelijk zorgde de externe locaties, bij partners in de wijk, voor het warm houden van het wijknetwerk.

Het continu houden van deze groep (29 sessies in 2021), ook al was het op een laag pitje, betekende veel voor de kleine maar kwetsbare deelnemersgroep van een 5-tal mensen. Tegelijk was het belangrijk om, eens covid het toeliet, de promo terug op gang te trekken om de groep groter te maken: ‘zang en meditatie’ (incl. ademhalingsoefeningen en bewustwording van het lichaam d.m.v. mindfulness technieken) omschrijft beter de betekenis van deze groep als ‘koor’, en zo gebeurde ook de communicatie zowel intern naar het team als extern, inclusief een nieuwe flyer. De samenwerking met de gemeente werd niet verlengd, we legden meer nadruk op het sociale en gezondheidsaspect dan op het cultuuraspect.

“Ik ben dankbaar voor de gezondheidspromotor die mij vanmorgen opbelde om te komen zingen.”

“Een patiënten die al jarenlang niet goed gaat, stuurde ik naar de zanggroep voor ademhalingsoefeningen. Toen ik haar terugzag, was ze een ander mens.”

“Dit moment is een heel belangrijk moment voor mij, ik zorg dat ik dit niet mis.”

Er kwamen meer doorverwijzingen van artsen naar de zanggroep, die zowel door begeleider Flavio als de gezondheidspromotor worden gemotiveerd (via WhatsApp groep, opbellen, ...) om vol te houden.

Psycho corporelle

Deze relatief nieuwe groep voor patiënten met chronische pijn, werd zo goed als mogelijk doorgezet tijdens covid.

In 2021 organiseerden we 2 nieuwe reeksen van 6 sessies, gegeven door een externe therapeute. De gezondheidspromotor zorgde (via zorgverleners) voor de toeleiding en motivatie van patiënten naar de groep.

In totaal namen een 10 à 15 tal patiënten deel. Ze leerden oefeningen om met pijn om te gaan, die de meeste deelnemers thuis toepasten. Samen met lotgenoten in groep dit wekelijks moment kunnen hebben, is voor hen ook betekenisvol. We zien dat een behoorlijk kwetsbare groep met chronische klachten, via deze groep die focust op het lichaam (en minder op gesprek), geholpen wordt.

“Ik leer hier om meer bewust te worden van mijn lichaam.”

“Ik doe de oefeningen thuis, nu weet ik wat ik kan doen tegen die pijn.”

“Het doet goed om samen te zijn met mensen die je begrijpen.”

Uiteindelijk zien we dat er een stabiele groep gevormd werd van een 10tal patiënten waarmee we verder willen werken rond chronische pijn.

Goed gevoel stoel – groepen

De verschillende opvolggroepen van de goed-gevoel-stoel werden tijdens covid intensiever opgevolgd: in kleinere groep en meer aanklampend. Deze werking zetten we voort: wekelijks zijn er opvolgmomenten, waar we zoveel mogelijk patiënten de kans geven om 1 keer per maand te kunnen deelnemen. Onthaalmedewerkster en gezondheidspromotor motiveren en animeren in duo.

De thema's draaien rond zelfzorg, het samen uitwerken van de 4 'poten' van de goed-gevoel-stoel:

- hoe zeg ik 'nee' en bewaak ik mijn grenzen
- mijn relaties met anderen: wat betekenen ik voor hen, en wat zij voor mij
- hoe geef ik aan dat ik steun nodig heb
- wat zijn belangrijke waarden voor mij, hoe wil ik gezien worden
- wat wil ik bereiken, wanneer ben ik fier op mezelf
-

In 2021 werden 2 nieuwe groepen opgestart: 2 keer 8 vrouwen zetten hun eerste stappen in een groepswerking. In een veilige omgeving konden ze uitwisselen over zelfzorg, werden zich meer bewust van hun veerkracht, en leerden ze bij vanuit de goed-gevoel-stoel visie. Voor vele vrouwen betekende deze 4 sessies ook dit jaar een start om met meer vertrouwen en motivatie verder aan hun gezondheid te werken. De veilige groep speelt daarin een belangrijke rol. Daarom zetten we in hun eigen kleine groep de opvolgmomenten verder. De uitdaging blijft om, na de intensieve reeks van 4 wekelijkse samenkomsten, op maandelijkse basis hen te motiveren om de aangeleerde stappen in zelfzorg verder te nemen.

De goed-gevoel-stoel groepen trekken hoofdzakelijk vrouwen aan. Toch bereiken we ook mannen in hun eigen 'veilige' groep. Ook in 2021 sloten een paar mannen aan bij deze groep, die maandelijks bijeenkomt.

“Een goed moment voor mij was gister, wanneer werd ik opgebeld om naar de groep te komen. Sindsdien keek ik ernaar uit.”

“Ik kom graag naar deze groep, waar we luisteren naar elkaar. Het doet goed om te kunnen vertellen wat moeilijk gaat.”

In een heel geborgen sfeer wordt er gereflecteerd op thema's die een impact hebben op hun gezondheid en welbevinden:

- Hoe omgaan met emoties
- Chronische pijn
- Mobiliteit
- Relaties met anderen
- ...

De combinatie van een (mannelijke) arts (die voor veel medische input kan zorgen) en gezondheidspromotor (die de link met de goed gevoel stoel maakt en tijd maakt voor het aanklappend werken) als begeleiders van de groep is een geslaagde interdisciplinaire samenwerking.

Wijkcompost en Proper Kuregem

Door covid stond de wijkwerking van Proper Kuregem op een laag pitje, maar bleef wel doorgaan. De verschillende wijkorganisaties (Cultureghem, Al Hambra, PCS Sq Albert I, KIK, Brede School, Foyer Anderlechtois, Institut de la Vie, Entr'ages, ...) zochten online naar andere manieren om mensen in de wijk te motiveren en te sensibiliseren voor propere en aangename wijk.

Een hartverwarmende actie waren de affiches die door verschillende verenigingen werden ontworpen en verdeeld in de wijk. Veel kunstwerken van kinderen en jongeren kregen een plekje aan de ramen van huizen in de wijk.

Ook de bloemenactie werd in 2021 door het Netwerk Proper Kuregem georganiseerd. Door de positieve reacties van de bloemetjes tijdens covid in 2020, leek het belangrijk om deze positieve actie voor de wijk verder te zetten. Zo'n 200 bloemen werden uitgedeeld aan bewoners en verenigingen, om de wijk mooier te maken.

De werking van de wijkcompost groeide ook in 2021. Als buitenlocatie was het ideaal om burens elkaar verder te laten ontmoeten, en samen aan een aangename wijk werken. De werkdagen en ontmoetingsmomenten verwelkomden nieuwe bewoners. Er groeide een mooie gemengde groep van bewoners die zich inzetten voor een mooiere wijk en de gecreëerde ontmoeting erg appreciëren. Ook de klassen van de school Saint-François-Xavier gingen door met hun wekelijkse bezoek met hun compostemmer.

Het belang van een groene plek in de wijk werd tijdens covid extra voelbaar. De vraag naar een moestuin werd door de burens omgezet in een project voor moestuinbakken, dat we samen opstelden en bij Bruss-It indienden. We kregen een positieve evaluatie waar het participatieve aspect van het project werd geapprecieerd. De uitwerking zal in 2022 gebeuren.

Plan Goujons: Een nieuw geïntegreerd welzijns- en gezondheidscentrum voor Kuregem & Biestebroek

2021 was een belangrijk jaar voor Plan Goujons (www.plangoujons.be), het grootste project waar Medikuregem haar tanden inzet sinds haar bestaan.

Intensief overleg met Dokters van de Wereld en Solidarimo enerzijds, en veel debat op de raad van bestuur anderzijds, leidde tot een uitzonderlijk samenwerkingsproject tussen Medikuregem, Dokters van de Wereld en Solidarimo.

Medikuregem zal de ontwikkeling van het centrum op zich nemen, het concept verder uitwerken en het beheer voorbereiden. Daarvoor zal Medikuregem de buurt op een participatieve manier betrekken, en potentiële partners benaderen. Het nieuwe centrum zal in eerste instantie bestaan uit een antenne van het bestaande wijkgezondheidscentrum en complementaire diensten van partners in de buurt.

In de zomer werd Katrien van Remortel aangeduid als projectcoördinator voor dit project en werd een stuurgroep samengesteld. Ze zetten de kaders verder uit en op 3 december vond – ondanks de moeilijke coronaomstandigheden – een eerste ontmoetingsmoment plaats waar de missie en visie voor het project werden afgetoetst.

2022 zal in het licht staan van de verdere ontwikkeling van dit centrum. De opening is voorzien voor voorjaar 2023.

Stuurgroep geestelijke gezondheid

De stuurgroep geestelijke gezondheid kwam 3 keer samen in 2021. De aanwezigheid van een ervaringsdeskundige, maakt het overleg zeer rijk. De noden inzake geestelijke gezondheid lijken enkel maar toe te nemen. Ook de vroedvrouwen trokken aan de alarmbel. Bovendien maakt het einde van de samenwerking met 2 zeer gewaardeerde gedetacheerde psychologen uit het CGG, Stefaan Plysier en Redouane Ben Driss, de nood naar andere oplossingen erg groot.

Met ondersteuning van Leen Engelen, psycholoog in collega-wijkgezondheidscentrum De Brug in Molenberk, werd de basis gelegd voor de aanwerving van een eigen psycholoog in Medikuregem Nora Koraichi vanaf 2022.

De stuurgroep is ook een plek waar samen geflecteerd wordt op welke manier we nog beter interdisciplinair kunnen samenwerken in de zorg rond patiënten met een psychische kwetsbaarheid. Ook de erg gewaardeerde samenwerking met nabijheidspsychiater Bernard Sabbe kwam hier aan bod.

Enkele huisartsen van het team nemen ook deel aan opleidingsprogramma geestelijke gezondheid voor huisartsen in Brussel.

De droom voor een ‘goed gevoel stoel’ op maat van adolescenten krijgt langzaam maar zeker vorm en leidt hopelijk in 2022 tot een concreet partnership en actie.

Corona- en andere vaccinaties ...

We namen onze rol op in de pandemie waar we konden: naast de dagdagelijkse zorg voor de eigen patiënten, verzorgen we infosessies bij partnerorganisaties, zetten we in op het maximaal delen van informatie i.v.m. testing en vaccinatie, gingen medewerkers vaccineren bij het CAW en organiseerden we vaccinatie in huis voor de meest kwetsbare patiënten, ...

Louis was een vaste waarde in het vaccinatiecentrum van Anderlecht.

De aanpak van de griepcampagne gooiden we over een andere boeg. Maar er is nog veel marge voor verbetering.

Intern samenwerken

De maandelijkse teamvergaderingen bleven belangrijk om het groeiende team op de hoogte te houden van wat er allemaal beweegt in en rond ons centrum. Corona deed ons zoeken naar aangepaste vormen. We experimenteerden met carrousels en kleine groepjes, en ontdekten nieuwe voordelen van dit soort overleg. We koppelden terug uit cockpit en bestuur, nodigden partnerorganisaties uit (Cultureghem, Atelier Groot Eiland, JES Compagnons de route, ...), maakten samen mooie 'personae' om de patiëntenpopulatie in beeld te brengen, herhaalden wat GDPR-tips, werden continu gebriefd rond corona door onze coronacommissarissen, zochten manieren om goed in verbinding te blijven met elkaar en genoten van een heerlijke teamdag in de natuur.

De inhoudelijke samenwerking bleven we voeden met 'interdisciplinair' overleg. We gaven aandacht aan de thema's 'aanklampend werken', mensen met een handicap, interdisciplinair samenwerken en sloten het jaar af met 2 erg boeiende sessies rond biopsychosociale aanpak van chronische pijn met Leen Vermeulen die in 2022 uitmondde in een extra groepswerking.

In de stuurgroep gezondheidspromotie werkten we verder met een thematische insteek, die we proberen versterken met de inbreng van patiënten en partnerorganisaties. Volgende thema's kwamen aan bod: wat hebben we geleerd van patiënten (elke maand), communicatie, diabetes (met Les Pissenlits), proper en groen Kuregem (met patiënt die bij Net Brussel werkt, PCS Square Albert en Proper Kuregem) en korte opruimactie rond de kerk, signaleren, communicatie (met Maks), patiëntenparticipatie.

Vergeet natuurlijk niet het belang van het wekelijks overleg van onthaal, medisch team, cockpit, ... om continue af te stemmen, af en toe eens te ventileren of goed te lachen.

Opleidingspraktijk

Medikuregem investeert bewust in de opleiding van zorgverleners, zowel artsen als andere disciplines. Ondanks de moeilijkheden met afstandsregels omwille van corona, ontvingen weer heel wat enthousiaste jonge zorgverleners in spe.

Artsen

Dr. Els Van Hooste en Dr. Lina Broekaert zijn de erkende praktijkopleiders en omkaderen in samenwerking met het hele artsenteam elk een huisarts in opleiding. In 2021 ontvingen we de 22 en 23ste in HAIO in de geschiedenis van Medikuregem.

Daarnaast ontvingen we 8 stagiairs geneeskunde van 3 Vlaamse Universiteiten (KUL, UG, VUB) voor kijkstages, actieve stages en specifieke stage (diversiteit). Elke stagiair wordt ondersteund door drie verschillende huisartsen.

UG	3e master	8/02/2021	18/02/2021
KUL	3e bach	29/03/2021	02/04/2021
VUB	2e master	5/04/2021	2/05/2021
VUB	3e bach	20/04/2021	23/04/2021
KUL	3e master	17/05/2021	27/06/2021
UG	3e master	28/06/2021	16/07/2021

VUB 3e master	29/11/2021	26/12/2021
KUL 2e bach	13/12/2021	12/12/2021

Maatschappelijk werk

Odisee	01/12/2020	29/01/2021
Erasmushogeschool	18/02/2021	12/03/2021
Arthesis Plantijn Hogeschool	07/04/2021	25/06/2021
Odisee	17/11/2021	01/02/2022

Andere disciplines

CVO Lethas	Medisch Administratief Bediende	28/12/2020	08/01/2021
Institut Libre Marie Haps	opleiding Assistant psychologie,	18/01/2021	12/03/2021
VUB	Master geneesmiddelen ontwikkeling	01/04/2021	15/04/2021
Erasmushogeschool	Voeding en dieetkunde	21/04/2021	11/06/2021

Organisatie

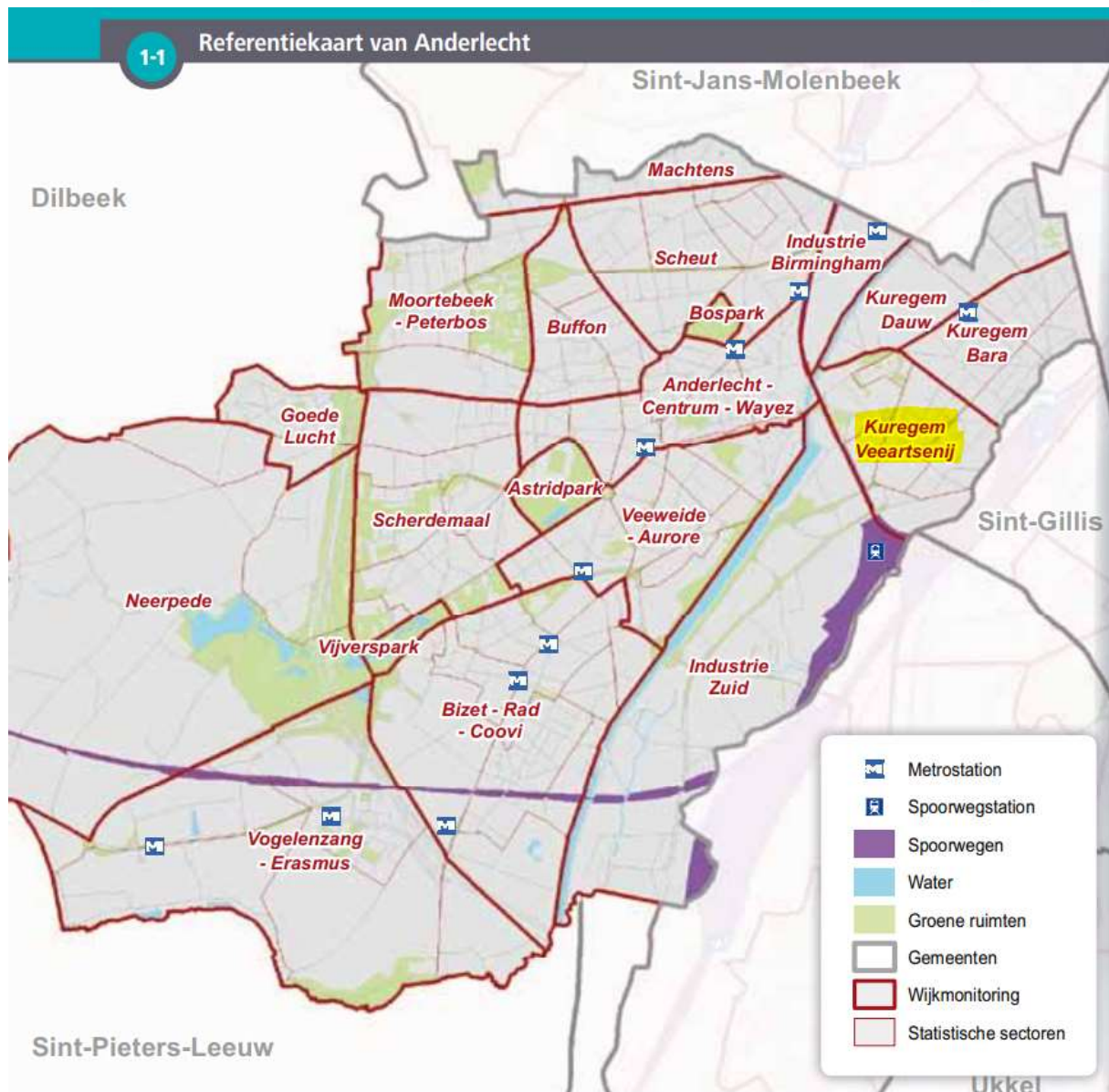
Wijkgezondheidscentrum ...

MediKuregem is een wijkgezondheidscentrum in Kuregem (Anderlecht). Met een multidisciplinair team bieden we eerstelijnsgezondheidszorg. Daarbij benaderen we gezondheid in de breedste zin van het woord en op wijkniveau. We bieden duurzame toegankelijke gezondheidszorg waarbij de patiënt centraal staat als volwaardige partner en we ook een rol opnemen in de wijk. We werken interdisciplinair en nemen tijd voor inhoudelijk werk. Personeelsleden participeren actief aan het beleid. Het centrum streeft voortdurend naar zorgkwaliteit en werkt binnen een netwerk van opleidingspraktijken.

MediKuregem werd in 2008 opgericht vanuit de huisartsenpraktijk die sinds 1976 actief was. Voor meer detail over de geschiedenis van Medikuregem verwijzen we naar onze tijdslijn (<https://www.medikuregem.be/wp-content/uploads/2022/01/Tijdslijn.pdf>). MediKuregem is lid van de Vereniging van Wijkgezondheidscentra (vwgc.be).

...in de wijk Kuregem

Medikuregem werkt wijkgericht in Kuregem. Kuregem is een deel van de gemeente Anderlecht tussen de Brusselse kleine ring, het Zuidstation, het Westelijk Ringspoor, Vanderveldesquare ("Kuregembrug") en het kanaal Brussel–Charleroi.

Bron: Zoom op de gemeenten. Editie 2016. BISA en Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

https://www.ccc-ggc.brussels/sites/default/files/documents/graphics/fiches-communales/2016/anderlecht_nl.pdf

Kuregem bestaat uit 3 wijken: Veeartsenij (9.692 inwoners), Bara (12.230 inwoners) en Dauw (5.999 inwoners), met in totaal 27.921 geregistreerde inwoners (officiële cijfers 2020). 55 % van de patiënten van Medikuregem woont hier.

Kuregem is erg dichtbevolkt en heeft weinig groen. De bevolking is gemiddeld jong, heeft een lage 'activiteitsgraad', een hoge werkloosheidsgraad en een laag gemiddeld inkomen. Meer dan 44% van de mensen met een ziekteverzekering, heeft recht op een verhoogde tegemoetkoming. Meer dan 60% van de woningen zijn huurwoningen.

MediKuregem ligt centraal in de wijk **Veeartsenij** (zie kaart: <https://wijkmonitoring.brussels/#x=146921.91&y=169554.33>).

Deze wijk dankt haar naam aan de site van de voormalige Veeartenijschool, die volledig werd gerenoveerd. De wijk telt ook enkele grote complexen met sociale woningen: Square Albert en de Grondelstoren.

Medikuregem heeft verschillende zones voor in- en uitschrijvingen, waarbij we een gezond evenwicht nastreven tussen de **territoriale** benadering (gezondheidscentrum voor de bewoners van de wijk, kwaliteit van de zorg) en onze **sociale opdracht** (proportioneel universalisme = om gelijke kansen te realiseren, hebben sommige mensen meer ondersteuning nodig dan andere).

Patiëntenpopulatie

Eind 2021 telde MediKuregem **4.482** patiënten.

De overgrote meerderheid van de patiënten (4.363 personen oftewel 97 %) is ingeschreven in het **forfait**. Dit betekent dat MediKuregem via de **mutualiteit** van deze patiënten **maandelijks een vast bedrag** ontvangt voor hun **eerstelingsgezondheidszorg** (huisarts en verpleegkundige), ongeacht het aantal 'prestaties' voor die patiënt. Dit biedt de mogelijkheid om die zorgen aan te bieden die de patiënten het meest nodig hebben (bv naast huisarts en verpleegkundige ook diëtiste, diabeteseducator, maatschappelijk werker, ...). Voor de patiënt zijn er geen financiële drempels meer om een zorgverlener te raadplegen.

Dit is een **totaal andere benadering dan** het meest gebruikte financieringssysteem in België, namelijk de **betaling per prestatie**, waarbij de zorgverstrekker betaald wordt per geleverde zorgverstrekking (bijvoorbeeld een huisbezoek, raadpleging, verzorging van een wonde, ...).

De **3 % 'niet-forfait-patiënten'** werden ofwel verzorgd door tussenkomst van OCMW, Fedasil, Caritas, via 3de betalingsregeling, of gratis.

De patiëntenpopulatie van MediKuregem blijft erg stabiel. In de loop van het jaar 2021 werden 230 nieuwe patiënten ingeschreven in het forfait en 222 uitgeschreven (verhuisd, overleden, uitgeschreven ...).

De jonge bevolkingsstructuur van de wijk weerspiegelt zich in de patiëntenpopulatie. De gemiddelde leeftijd van de forfaitpatiënten bedraagt 33,8 jaar.

Medewerkers

Het **team van Medikuregem** (<https://www.medikuregem.be/team/>) bestaat uit

- * 7 vaste huisartsen en twee huisartsen in opleiding
- * 3 verpleegkundigen
- * 1 maatschappelijk werker
- * 1 gezondheidspromotor
- * 1 diëtist
- * 3 vroedvrouwen
- * 1 intercultureel bemiddelaar
- * 5 onthaalmedewerkers
- * 2 logistieke medewerkers
- * 3 administratieve medewerkers
- * 1 algemeen coördinator
- * 1 projectcoördinator (Plan Goujons)

In 2021 zwaaiden we verpleegkundige-diabeteseducator Diane Sucaet uit na 12 jaren trouwe dienst. Ze werd vervangen door Saphia Hauriqui, die momenteel haar opleiding diabeteseducator volgt. Nico Spriet kwam ons tijdelijk versterken voor de opvolging van diabetespatiënten.

Naar jaarlijkse gewoonte wisselden ook de 2 huisartsen in opleiding: Marieke Wils bleef na haar opleiding als vaste huisarts in het team ter vervanging van Dagmar Deboeck en later Jo Butaye. Hafssa Al-hafidh vervolgde haar opleiding bij Medisina (Dr. Hakki Demirkapu). We verwelkomden Lauren Moussiaux en Wael Eddaly als nieuwe HAIO's. Els Van Hooste en Lina Broekaert zijn de vaste praktijkopleiders. Ook Astrid Collas kwam het artsenteam tijdelijk versterken.

Diëtiste Nacera Filali werd tijdelijk vervangen door Tuba Devre.

Omwille van de verhoogde druk op het onthaal, werd het onthaalteam versterkt met Habibata Bah. Het administratief team werd versterkt door Leen Gordts.

Katrien van Remortel startte in 2021 als projectcoördinator voor Plan Goujons.

We integreren ook externe medewerkers in ons team.

Het thuisverpleegteam van **De Schakel** neemt een belangrijk deel van de zorg voor de patiënten. Hoewel slechts een kleine groep patiënten thuiszorg nodig heeft, is die zorg erg intensief. We zorgen voor goede informatieoverdracht om de zorgcontinuïteit voor de patiënt te garanderen.

Het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg is een belangrijke partner. In 2021 moesten we afscheid nemen van Redouane Ben Driss, die sinds 2010 als eerstelijnspsycholoog in Medikuregem pionierswerk verrichtte. Van de 3 eerstelijnspsychologen die elk een halve dag per week actief waren in Medikuregem, blijft enkel Maribel Hernandez over.

We besloten op eigen kracht en met het oog op de nieuwe ontwikkelingen op federaal niveau rond de eerstelijnspsychologie een psycholoog aan te werven. Nora Koraichi startte in januari 2022.

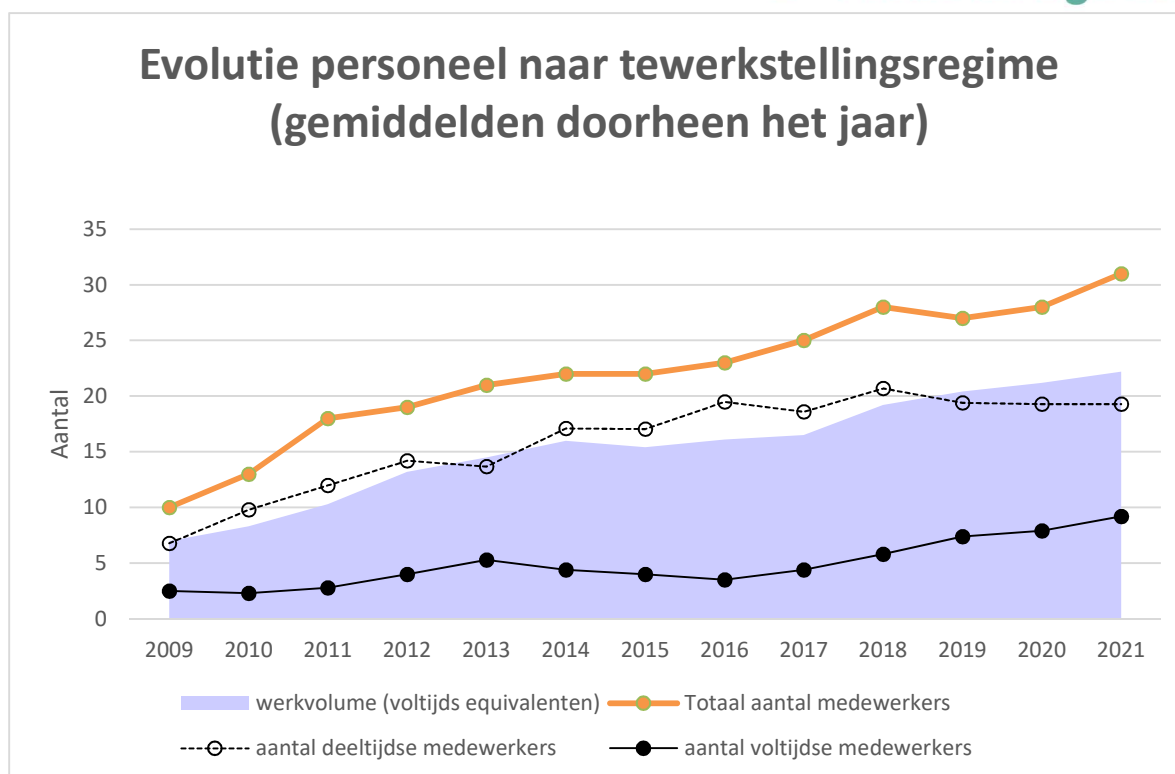
We werken ook nauw samen met psychiater Dr. Bernard Sabbe, die de rol van 'nabijheidspsychiater' opneemt.

Flavio van Alma Brasil vzw, verzorgt de wekelijkse sessies zangsessies.

De beweegcoach (Marco in 't Zandt) krijgt een uitvalsbasis in Medikuregem om vanuit zijn rol de interdisciplinaire samenwerking te versterken.

Als 'centre hébergeur' boden we plaats aan een 'RAQ' – 'relais d'action de quartier', een medewerker die in het kader van de COVID-pandemie wordt ingezet om de toegankelijkheid van de sociale en gezondheidsdiensten te bevorderen (<https://www.fdss.be/fr/le-projet-alcov-et-les-raq/>).

Voor het beheer van het gebouw laten we ons ondersteunen door een externe medewerker Uldrik Brondeel van Brikpunt.

Het team groeide sterk doorheen de jaren. In 2021 telden we 31 medewerkers (6 mannen en 25 vrouwen). Een derde werkt voltijds (38u), tweede derde deeltijds (van 16u tot 36u30), samen goed voor 22,2 voltijds equivalenten.

Bijna het volledige team nam in maart 2021 deel aan de **welzijnsbevraging**, geïnitieerd vanuit de Vereniging voor Wijkgezondheidscentra. Op basis van de respons blijkt een grote tevredenheid over de leiding en de onderlinge samenwerking, over het werk in het algemeen. De sfeer zit goed, het loon is goed en de werkomstandigheden zijn goed. Medikuregem scoort in lijn met het gemiddelde van alle wijkgezondheidscentra.

Bestuur

Omwille van de **coöperatieve traditie** in Medikuregem, bestaat zowel de algemene vergadering als het bestuur uit 'externe' én 'interne' (mensen die werken voor Medikuregem) leden.

De **bestuurders** hebben een mandaat van 4 jaar. In juni 2021 verliep het mandaat van quasi het volledige bestuur, met uitzondering van intern bestuurder Nadia Arabba.

Twee pioniers van 't eerste uur van de vzw (Jo Butaye en Sigrid Arents) beëindigden hun mandaat, samen met Redouane Ben Driss, Lina Broekaert en Marijke Roelants.

De andere helft van de bestuursploeg vroeg en kreeg een nieuw mandaat: Remco Ruiter, Ivan De Naeyer, Hamida Chikhi als externe bestuurders en Els Van Hooste en Dagmar Deboeck als interne bestuurders. Twee nieuwe externe bestuurders Daniel Dumont en Nele Verbist traden toe, samen met twee nieuwe interne bestuurders Hilde Diels en Gökben Urus.

Naast het faciliteren van de dagelijkse werking (beslissingen inzake financiën, personeelszaken, e.d.), ging de **focus van de bestuursploeg in 2021** naar

- de voorbereiding van de beslissing rond plan Goujons (www.plangoujons.be) en de eerste stappen in de uitrol ervan
- de voorbereiding en de start van de vernieuwde bestuursploeg
- de opstart van het project centering parenting (zie activiteiten)
- de opstart van het beleidsplanproces, met een grondige voorbereidende ‘onderzoeksfase’

De **voorzitter** (Remco Ruiter) is een externe bestuurder. Hij is dus geen teamlid, maar wel voldoende zichtbaar en aanspreekbaar voor het team.

De **coördinator** (Truus Roesems) is als contactpunt met de beleidsmatige kant verantwoordelijk voor het organiseren van voldoende impact en inspraak van het team op het beleid van de organisatie en omgekeerd.

De **“cockpit”** is een belangrijke spil in de dagelijkse werking. Dit wekelijks overleg versterkt de voorzitter en coördinator bij de organisatie van een goede wisselwerking tussen de beleidsvoorbereidende en uitvoerende werking. De 3 teamleden in de cockpit worden aangeduid voor minstens een half jaar en maximum 2 werkjaren. Door die rotatie is er maximale betrokkenheid van het team én de nodige continuïteit. In 2021 namen Gaëtan Verougstraete, Nacera Filali - in januari afgelost door Catherine Geypen - en Nikita Nkunda - in september afgelost door Gökben Urus - de honneurs waar. Sinds de start van de cockpit in september 2017 namen 10 verschillende teamleden deel.

